

دیدار

دیدارا پۆیتیکای دگھل
ههلبهستان دیا جوان

پۆیتیکا
۹۷

ژماره (۳)
بوهارا
۲۰۲۳

دیا جوان : ئەوی کو ب دروستی ههلبهستفان بیت، دی کەڤتە ژیر باندۆرا هەر تشته کی

ل باشووری کوردستانی وی نای دکەن ب "ههلبهستفانا روژئاڤا"، ل روژئاڤا وی ب "ههلبهستفانا باکور" نافدکەن، لی ئەو د دل و جانی خوەدا ملکی پارچهیهکی ب تنی نینه و خوە ب مروفتی کوردستانی دزانیت، ئەڤ ژنه خوەدان پینوسەکی مەزنه، په یقین ههلبهستین وی پرن ههست و هزار نه تهوه تیبی، ئەوی هەر د زارۆکینیا خوەدا ل دیوانین سیاسهتشان و ئەدیب و زانا و ئەدهبدۆستان رابوو، له ورا کارتیکرتین مەزن ل سەر ههست و هزرین وی هاتینه کرن و ههرجهه کی کورد لی هه ی، کریه مهیدانا خهباتا خوه، ئەو دیا جوانه و قیجاری میهفانا کۆفارا پپۆیتیکایی به..

دەربازبوویه، باکور و روژئاڤا و باشوور، ب مخابنیه من روژههلات نه دیتییه. لی ههرسی پارچهیین دی ل دهف من وهکو ههفن، ژبهرکو ژیی من تیدا دەربازبوویه.
- ب سهردان ژی ته قهستا روژههلات نه کریه؟
- نهخیر، ژبهرکو رهوشا وی گهلهک خرابه.
- ب نهژاد تو ژ کیژان پارچی؟
- ل سالا ۱۹۵۳ ئەز ل باکور کوردستانی ل ههریما بوئانی ژ دایک بووم ل گوندی "شۆز"ی، بهری وی دەمی دگۆتتی گوندی "بهروو"، ژبهرکو گهلهک دارین بهروویان لی ههبوون، لی پشتی هاتییه ب ترکرن، نافتی تورکی لی کرن

- سپاس بو ته..
- سهرچاڤا هاتن، ئەز ژی گهلهک خوشحالم، ژ کۆفارا ههوه ژی را ئەز سهرکهفتنی دخوازم.
- ئەم دخوازین فهگهرینهفه ژینگهها ژيانا ته یا دهستیکی، ژيانا ههوه چهوا دهستیکی و ل کیفه؟
- گهلهک جارن دبیژن فلان کەس کوردستانی به، ئەز باوهرم ئەڤ نافه گهلهک ژ من دهیت، ئەگەر مروقهکن کوردستانی ههبیت، ئەو ئەزم، ئەڤ نافه گهلهک ژمن دهیت.
- بوچی؟
- ژبهرکو ژيانامن د سێ پارچهیین کوردستانیدا

و كرنه "شۆز".

- ئەو ژینگەھا تو تیدا مەزن بووی چەوا بوو

رەوشا جفاکی؟

- من ل بەر دەستێ بابێ خوە خواند بابێ من زانایەکی ئۆلی بوو، هەم ژێ وێژەیا کوردی دخواند وەکو جزیری و خانی و فەقیی تەیران، ئەوی ئەو شاعر وەکو مەنەھەجێ حوجرەیین مزگەفتان دانا بوون و دەرس ددانە فەقییین خوە.

- هەوە چ دخواند؟

- دەستپێکێ مە بابەتین ئۆلی دخواند، دەمێ ژێی من بوو هەشت سال، مە دەست ب خواندنا وێژەیی و هەلبەستا کلاسیک کر. ژبەرکو من د زارۆکینیا خوەدا وێژە خواندییە، لەوا ئەف حەزە ل گەل من ما و هەتا نوکە ئەز حەز ژێ دکەم.

- بابەتین وێژەیی یین حوجرەیین مزگەفتان ل بیرا تە

ماینە؟

- د ژێی ۱۰ سالیییدا من ب دەهان هەلبەستین جزیری

ژ بەرکربوون، بۆ نمونە مەولیدا کوردی من هەمی ب ئاوازفە ژ بەرکربوو. هەرەوسا ب شەفان ژێ "داییران" چیرۆکین فلکلۆری بۆ مە دگۆتن، ئەم نە د نقتین ئەگەر هەر شەفێ وئ دوو سێ چیرۆکین فلکلۆری بۆ مە نەگۆتبان، بەری نقتین وئ گەلەک کار ب مە ددانە کرن هەتا کو هەندەک

چیرۆک بۆ مە دگۆتن. مخابن نوکە ئەو گۆتتا چیرۆکان ژ لایین پیرک و دایکان بۆ زارۆکان نەمایە و گەلەک تشتین دی جەئ وان گرتییە. د فی بیافیدا ئەم گەلەک زەرەرمەندبوون، چونکی ئەو چیرۆک نەهاتنە تۆمارکرن و ئەو پیروکال ژێ پتر مرن و فلکلۆری مە ژێ گەلەک ل گەل وان چوو.

- دەم بۆری بۆ تۆمارکنا فلکلۆری؟

- نا، دەم مایە، لئ کارەکی ب کۆم و زبەرە دفتی.

- هەتا کەنگی تو ل باکووری کوردستانێ بووی؟

- ل سالا ۱۹۶۶ ئەز دامە کورمامێ من ل رۆژئافایی کوردستانێ، وی دەمی ژێ هەفژینیا پسمام و دۆماما خورت بوو کو هەفژینیێ پێک بینن داکو ئەو خزمانی نوو ببیتەفە و هەر یمینیت. ب فئ چەندێ ژێ ئەز و کورمامێ خوە بووینە

پرەک د ناقبەرە وان پەیوهندییاندا، زەواجا مە بوو

پرەک د ناقبەرە دوومالباتاندا کو ئێک ژ وان ل

باکوور بوو ئێک ژ ل رۆژئافا.

ئەگەر مەرفەقە کێ

کوردستانێ هەبیت،

ئەو ئەزم

- ژیانا وە یا رۆژئافا چەوا بوو؟

- هەتا سالا ۱۹۷۵ ئەم ل باژیری قامشلۆ

بووین، پاشی ئەز و هەفژین و چار زارۆکین خوە

ئەم چووینە شامێ و ل وێرێ ئاکنجی بووین، هەر ژ دەستپێکا سالتین نۆتان هاتنۆچوونا من بۆ کوردستانێ بەردەوامە، ئەفە ۱۲ سالن ژێ ئەز ب ئیکجاری ل کوردستانیمە کو پشتی جەنگا سویری دەستپێکری.

- من وەسا هەست پێکر، کو ل باکور ژ دەستپێکا ژیانانا

د حوجرەیاندا بوو و وی دەمی تو کەفتییە نافا خواندنا شعر و ئەدەبیاتیدا، من دفتیت بزنام ل رۆژئافا چ ل دەفتە زیدەبوو؟

- ئەز دکارم بیژم، ئالیێ وێژەیی و ئەدەبی هەردوو ل باکوور دەستپێکر، چونکی مالا بابێ من مالەکا کەفتار و مەزن بوو، مامەکی من ب نافئ "مەلا ئەحمەدئ شووزی" ئەو د ۱۷ سالییا خوەدا گەهشتبوو "عەبدولرەحمانئ گارزی" خودانئ سەرهلدانا بۆتان، ژبەرکو مامئ من د وی

شۆرەشیدا بوو، پیرکا من ژێ پێفە هاتبوو گریدان، لەورا د ناف سەرھاتیین پیرامندا چیرۆکین شۆرەش و سەرهلدان و بەرخوەدانئ هەبوون، وئ دگۆت چەندین جارن من نان و پیخارن و هاریکاری ب ریکین زەحمەت د گەھاندنە "شیخ عەبدولرەحمانئ گارزی" و هەفالیێ وی، دەمی

ئەز دگەهشتم ویدەری من ددیتن ئەو سێ رۆژن وان چ نەخوارییە، من دەفئ وان فەدکر و خوارین دکرنە د دەفئ واندا، فەگیرانا فان چیرۆک و پروودانان، هەستا نەتەویوون و سیاسەتێ د مەژیی مەدا د چاند، لەورا ئەز دبیژم ل وێرێ دەستپێکر. بۆ نمونە مالا بابێ من وەکی زانایەکی ئۆلی و ئەدەب دۆست، مالا وی هەردەم پری مێهقان بوو و وەکو تەکیەکی بوو. د زەمانئ مەدا کەلتورەک هەبوو د

گۆتئ "گیسکا مێهقانان" واتە هەر مێهقانهکێ ژ وەلاتەکی یان دەفەرەکی یان گۆندەکێ دی دەهات، دفتابا هەندەک ژ کەلتورئ دەفەرا خوە فەگیرا با، فیتجا چیرۆک و سەرھاتی و سترانین تاییەت ب دەفەریێ خوە دگۆتن. حەزژیکرنا من ژبۆ ئەدەبیاتی ل دیوانا بابێ من دەستپێکر، هەرەوسا وی دەمی

ئەز ل پشتا دەری دیوانا بابێ خوە رادووستام و من گوهدارییا مێهقانان دکر. جارەکی خویشکا من یا ژمن بچوکیتر سکالا کر و گۆتە بابێ من، کو خوشکا

د ژێی ۱۰ سالیییدا

من ب دەهان

هەلبەستین جزیری

ژ بەرکربوون

من ل پشت دهريې گوهداريا ههوه دکهت، بابې من ژي گوته من شفیدی مه چ د گوټ؟ من ژي هه می بو فه گیران، وی گافې من دیت بابې

هه زړیکرنا من ژبو

ته ده بیاتې ل دیوانا

بابې من ده سټیکر

پاشی نهو ل ویړی هه فزینی پیکینا و ناکجی بوو. ژ بهرهندي من هه ست نه دکر من ژ مالا بابې خوه بارکر، چونکی مالا مامې من "خه زیری" من ژي هه مان ژینگه ها کوردینی و سیاسی و نه ده بی بوو.

- د بیافې سیاسیدا ته چ کریه؟

ده مې نه م چووینه شامې ژيې من ۲۲ سال بوو و من ۴ زاروک هه بوون، وی ده می نه دنامین سه رکردایه تیا پارتیا کوردستانا سوریې هه می هاتنه گرتن، بو ده مې سی سالان بهرزه بوون و که سی چ ژ وان نه دزانی، ل سال ۱۹۷۶ مه زانی جهې وان ل کیفه یه، من زانی کو نهو ل زیندانا "قه لعه ده" نه، که سوکارین وان ژي نه دکارین بهینه شامې و زیندانیان بینن. پستی من جهې وان زانی و رازیبونا حکومت و ئیمناهییا وی ده قهری وهرگرتی، ب درژا هییا ۶ سالان هه فتیې روژه کی نهو ل زیندانی بووم. وی ده می مووچې خیزانا من ۴۰۰ لیبه بوون، من به شه ک ژ وی بو زیندانیان ته رخن کر بوو و من پیدفییې وان دکرین و هه می چار شه مبیان نهو

نه ز ل تونسې هاته

خه لاتکرن و من

خه لاتا ئیکې یا

"دیدارا داهینه ران"

وهرگرت

دچوومه ده ف وان. نه ز دسیم بیژم نهو گاغا ئیکه مین بوو نه ز ب سیاسه تیغه هاتیمه گریدان. وی ده م چالاکیین من یین سیاسی ده سټیکرن و مه ل هه می بازار و بازارو کین سوریې و روژنا فایې کوردستانې چالاکي کرن، هه تا پستی سالی ن نوتان نه م هاتینه باشووری کوردستانې و من چهن دین چالاکي نه نجامداینه. ههروه سال نه وروپا، ل وهلاتین عه ره بی ژي خه باتین مه گه له ک بوون، ل سال ۲۰۲۱ نه ز ل تونسې هاته خه لاتکرن و من خه لاتا ئیکې یا "دیدارا داهینه ران" وهرگرت کو ژلا یې وه زاره تا ره وشه نیبریا تونسې هاتبوو ری کخستن.

- نه م بهینه سه ر خه باتا ته یا نه ده بی، که نگی ته ئیکه م

هه له به ستا خوه نفیسی؟

- جاری نه ز دیژم، د شه ف روژه کیدا که س نابیته نه دیب و هه له به ستفان، نه ده ب نه چیبونا روژه کی یه، نه ز دیژم هه ست و مه ژییې مروقی وه کی قاسه یې پاره یې یه، هه ر روژی تشته ک دکه فیه تیدا، هه ر ژ زارو کینیا مروقی هه تا مروف پیدگه هیت، هه ر روژی تشته ک دکه فیه تیدا بیی کو مروف هه ست پی بکه ت، هه تا تژی دیت، نه ف چهنده ژي ل سال ۱۹۷۷ ل ده ف من ده سټیکر، وی سالی ل بازاری شامې دو کچین من گازی من

جاری نه ز دیژم،

د شه ف روژه کیدا

که س نابیته نه دیب

و هه له به ستفان

کره گری و بریادا ئیدی نه ز ل پشتا ده ریې نه روونم و ل ته نشت وی و د نا فا دیوانیدا ب روونم. نه ز یه که مین زاروکا کچ بووم کو چوومه کوچکین زه لمان و د جقاتا زه لماندا روونشتم، نه فه کارتیکر نه کا مه زن ل سه ر من هه بوو، ژ به ر هندې ژي من هه رده م خه یال دکر، دقیت زیړه کترین که سین نا فا چیروکا و سه ره اتیان نه ز بم، نهو کچا کو د چیروکین فلکلوریدا دلې شاهی که فتیې و شاه دخوازیت بو خوه ببه ت، من خه یال دکر دقیت نهو کچ نه ز بم. به رده وام نهو چیروکین ل وی دیوانې ده اتنه گوټن، من هزردکر کاره کته را سه ره کییا وان سه ره اتی و داستانان نه زم و دقیت نه زم، چو جاران من خوه کیم نه ددیت. ههروه سا باندورا هنده ک مه لایان ژي ل سه ر من هه بوو، وان روټی سه رکیشی ددا من ژ بهرکو نه ز شاگرده کا پابه ند و خوانده فان و زیره ک بووم، وی

ده می ژي من دگوټ دقیت روژه کی نه ز مه لایم و نه ز زاروکان هینی خواندن و زانینی بکه م. ژیی من هه فت سالبوون ده یکا من مر و پیرا من نه ز ب خوه دان کرم، نهو پیره کا خوه دان سه ربور بوو، ده مې باپیړی من کو مه زنی عه شیره تی بوو وه غه رگری؛ پیره کا من بوو مه زنا عه شیره تی و نه هیلا زاروکین وی نا غاتیې بکه ن، وان رییا زانست و زانینی گرت و زاروکین کوردان فیړی زانستی و نه ده بیاتې کرن. نهو پیرا خوه دان سه ربور نه ز ل گه ل خوه دبرمه هه می جقاتان. نه ز ژ وی مالی و ژ وی سروشتی رابووم.

- کارتیکرنا روژنا فایې کوردستانې د بیافې نه ده بیات و

ره وشه نیبریدا ل سه ر ته چ بوو؟

- نه ز هاته روژنا فا، مامې من بو من وه کو بابه ک بوو، مروقه کی دانا بوو، د سه ره لدانا بوتانیدا سکر تیړی "شیخ عه بدولر ه حمانی گارزی" بوو، پستی نهو شو ره ش تیچوو و شیخ شه هید بوو، نهو یین ماین ژي گه هشتنه شو ره ش بارزان، په رتوک ل سه ر وی بهر خودانې هه نه و نه ف یه که به ری شو ره ش ئیلو نی بوو، مامې من "مه لا نه حمه د" بو ده مې ۱۵ سالان ل گه ل بارزانیې نه مر بوو، وی ده می بارزانی نهو و چهنده هه فالین دی هنارتنه روژنا فایې کوردستانې ژ بو ی نهو ل ویړی خه باتی بکه ن.

ل ساللا ۱۹۸۲ ئىكەم
هەلبەستامەن ل
كۆفارا "بەربانگ" ل
سوئىدى بەلاقبوو

كەرن و گۆتەن وەرە كا كىژان ژمە نافتى "كوردستان" ئى دروست
نقىسىيە، هېشتا وان نەدزانى نافتى داىك و بايىن خوە بنقىسن،
وان نافتى كوردستانى نقىسى، ئەو دىمەن ل بىرا من ناچىت،
دەمى من ئەو دىتەن من بىن حەمدى خوە كرە گرى، هەر وئى
رۆژى من هەلبەستەك نقىسى.

- كەنگى بەلاق بوو؟

- ل ساللا ۱۹۸۲ ئىكەم هەلبەستامەن ل كۆفارا "بەربانگ"
ل سوئىدى بەلاقبوو، ئەو كۆفارا ژى بوو ئەگەرى ناسكرنا من
ب "ئوسمان سەبرى" (*) كو ل شامى بوو، ئەو كۆفارا ب دەستا
دەهاتە شامى بۆ ئوسمان سەبرى.

- تە ئوسمان سەبرى دىت؟

- پشتى كۆفارا گەهشتىيە دەستى ئوسمان سەبرى، ئەوى
پرسىار كرىبوو، ئەو ئەف هەلبەستە ب نافتى ژنەكى يە، دىا
جوان كىيە؟ خەلك ژى دىيژن مالا وئى ل شامى يە، وى هەنارته
دووڤ من را، ئەز چووومە دەف وى و وى پرسىار كر، كچامەن
تە ئەف هەلبەستە نقىسىيە؟ من گۆتەن بەلى من نقىسىيە؟
وى گۆت: "ژ ئەفرو پىڤە دڤىت گەلەك جارەن ئەز تە بىنم،
ئەز پىر بوومە و نكارم دەركەڤم". پشتى چەند سالان ئىدى
وئەگەر، لى هەتا وئەگەر كرى بەردەوام من سەرەدانا وى
دكر.

- نافتى هەلبەستى چ بوو؟ دەقى وئى ل بىرا تە يە؟

- ب تەمامى ل بىرا من نىنە، لى ئەفە بەشەكى وئى يە:

هەلبەستفان بىت، دى كەڤىتە ژىر باندۆرا هەر تىشتەكى،
باندۆرا گولەكى ل سەر هەلبەستفانى هەيە، باندۆرا باخچەكى

گولان ل سەر هەيە، باندۆرا زارۆكەكى
ساڤا ل سەر هەيە، باندۆرا ئاخفتن و
گرىژىنا زارۆكەكى ل سەر هەيە، باندۆرا
نەخۆشىيىن گەلى كورد ل سەر هەيە،
باندۆرا نەبوونا ئازادىيى ل سەر هەيە كو
مرۆڤ ژ هەمى مافىن خوە بى بەهر بىت.
كەواتە نە ب تىن هەلبەستفان دكەڤتە
ژىر كارتىكرنا هەلبەستفانەكى، بەلكو
ژىنگەها مرۆڤ تىدا دژىت دىتە ئەگەرى
چىكرنا هەلبەستفانى. من جگەرخوین دىت، من هەڤچاخىن

ئەو پىنۆسا ل سەر وەلاتى من نەنقىسى بلا بشكى
ئەو زمانى كو ژ بۆ وەلاتى من نە ئاخفى، بلا لال بى
ئەو گوھى كو نالينا وەلاتى من نە بھىسى، بلا كەرىبى
ئەو چافى كو رەوشا وەلاتى من نەبىن بلا كوور بى
ئەو دلى كو ژبۆ وەلاتى من نەبىن پەرەنگەك ناگر، بلا
راوەستى و بىرى...

ئەفە نە دەقى وئى درسته، لى هزار وئى ب فى رەنگى بوو.
- دناف هەلبەستفانىن وى دەمى تە ئاگەھى ل سەر
بەرەمىن كى هەبوو، كارتىكرنا كەسى ل سەر تە هەبوو؟
- ئەز ناينم ب تىن كارتىكرنا هەلبەستفانەكى ل
سەر هەلبەستفانەكى دى هەبىت، ئەوى كو ب دروستى

پشتى كۆفارا

گەهشتىيە دەستى

ئوسمان سەبرى،

ئەوى پرسىار كرىبوو،

ئەو ئەف هەلبەستە

ب نافتى ژنەكى يە،

دىا جوان كىيە؟

(*) ئوسمان سەبرى، هەلبەستفان و نقىسەر و سىياستەفانەكى كوردە، ل ساللا ۱۹۰۵ ل گوندى (نارنجى) يا سەرب بازارى مېردىن
ل باكوررى كوردستانى ژداىكبوويە. ساللا ۱۹۲۵ ئى پىشكدارى د شۆرپا شىخ سەعىدى پىراندا كرىبە، لى ل گەل ل سىدارەدانا شىخ
سەعىد و هەڤالين وى، هەستى نەتەوھى ل دەف وى پىتر بوويە دەمى زانى جەن وى ل توركىيا نامىنىت، ل گەل شەش ژ براين
خوە دچىتە سورىا و ل بازىرى دىمەشقن ئاكنجى دىت. ئوسمان سەبرى ل رۆژا ۱۹۹۴/۱۰/۱۰ ل دىمەشقن وئەگەر، دووماھىن كر.

دهمى جگه رخيونى
ههلبهستهك
دنقيسى دهاته مالا
مامى من و دگوته
وان، دهست ژ
كارين خواه بهردهن
و وهرن گوهداريا
ههلبهستا من يا
نوو بكه، فايه من
ههلبهستهكى نوو
نقيسيه

- كهواته بهرى ته چ ديوانتين دى نينن كو يا ههلبهستفانه كا
ژن يا كورد بيت؟

- نا، نينه. ئەفە ل گۆرى كۆفارا حەجەر نامە كو ل سویدی
دهركهفت. د فەكۆلینه كیدا باس ل تشتی ئیکه مین دکەت،

ئیکه م دیوانا

ههلبهستا كوردی یا

ژنی، یا ههلبهستفان

دیا جوانی کو ل سالا

۱۹۹۲ ل قامشلوی

ل روژنافای

كوردستانی

دهركهفتیه

دبیژیت ئیکه م دیوانا ههلبهستا كوردی
یا ژنی، یا ههلبهستفان دیا جوانی کو
ل سالا ۱۹۹۲ ل قامشلوی ل روژنافای
كوردستانی دهركهفتیه.

- ناقی دیوانی چ بوو؟

- پینلهك ژ دهریایی كۆفانی.

- ههتا نوکه چهند بهره مین ته
هه نه؟

- چارده بهره م، کو ۷ ژ وان

ههلبهستن پین دی ژی چیرۆك و شانۆ و بابەتین دینه، ههتا
نوکه من ۴۷ خەلات وەرگرتینه، ب تابهتی خەلاتا بارزانی
نەمر کو ژ بو من هەنارتنه شامی، ئەو ژ بو من خەلاتهکی
تایهته. ههروهسا خەلاتا زێرین یا وهزارهتا رهوشنیری کو ل
سهردهمی خودی ژیرا زی "فەلهکه دین کاکهیی" ب من هاته
ل سالا ۲۰۰۷.

- هوون ههلبهستا نو چهوا دبینن؟

- بئیره دیرۆکا ههلبهستی، ههلبهستفان ههنه، و ههنه
خوه دکهنه ههلبهستفان. ههلبهستفان دروست و راستی
ههنه، بهره م ههنه و ئەم ههلبهستین وان دی بینن ههتا
دنیا ههیه، لئ هندهك ههنه خوه دکهنه ههلبهستفان، زووکا
دمرن، تو دبینی ئەف سالا حەفتی ههشتی ههلبهستفان
ههنه، سالا بهیئت دبنه پینجی، ئیدی هه ر بی رهنگی و ب
بورینا دهمی ب تنی دی ههلبهستفانین راسته قینه مینن. ب
باوهریا من ههکەر ههلبهستفان خودانن شیانین خوه پین
فکری و شعری بیت، و ئەگەر خودی ئەو

ههلبهستفان ههنه،

وههنه خوه دکهنه

ههلبهستفان

بههره دابیتن، چونکی ب دیتنا من بناغی
ههلبهستی بههرهیه، ئەز باوهرم ئەو
نامریت. ئەوی دى ژى ئەو ب خوه دزانن

دی چکهن. هندهك جارن مروّف هندهك ههلبهستان دبینیت
دبیژت محابن ئەفە وهکو ههلبهست هاتیه پيشکيشکرن،
ههروهسا هندهك جارن ژى مروّف هندهك ههلبهستان
دبینیت کو په یقین وئ دچنه سه رههستییین مروّفی، وهسا
د خوښ و کاریگه رن. ههردووژى هه نه. د نهقهبا ههلبهستا

وی دیتن، جگه رخيون ههفالی خهزیری من بوو، ب مخابنیه
د زهمانی ویدا خه لکی هند بها نه ددا ههلبهستی، لئ نهو
خه لک بهایی جگه رخيونى دزانیت، "دهمى جگه رخيونى
ههلبهستهك دنقيسى دهاته مالا مامى من و دگوته وان،
دهست ژ كارين خواه بهردهن و وهرن گوهداريا ههلبهستا
من يا نوو بكه، فايه من ههلبهستهكى نوو نقيسيه"،
جهماوهرى جگه رخيونى ئەو خيزان بوو کو باوهرى ب شعری
هه بوو، هه رچهنده کو من هه می ژى دیتن و ل گه ل هه ميان
روونشتم و من گوهدارى کر، ئەز نکارم بیژم باندورا ئیکی
دهستنيشانکری ل سەر من ههیه.

- ئیکه م دیواناته کهنکی بهلاف بوو؟

- ئیکه م دیوانا من یا ههلبهستی ل سالا ۱۹۹۲ دهركهت،
كۆفارا "حەجەر نامە" دبیزت: ئیکه م دیوانا ههلبهستی یا ژنی
ل سالا ۱۹۹۲ بهلاقبوویه کو ل روژنافای كوردستانی هاتیه
چاپکرن.

گه لئ مه

گه لهك ريزا ل

قه له مې من

گرتي

ل پشنا من دان، ټوین کو باوهری ب هزرین من و
نقیسینین من هه بوون. ټه ز نکارم قئ ټینکار بکه م،
چ قاس رژیمې په رتوکین من دگرتن و قه دهغه
دکرن، ریک ل چاپې دگرتن، خودانې چاپخانې
زیندان دکرن. ب سه دان جاران ل سهر پرتووک و چالاکیین
من ټه ز هاتیمه گازیکرن و گرتن. ب چ قاسی ټه ز هاتمه گرتن
و ټیشاندن، ب هه مان قاسی کوردان ریز ل من گرت.

- هوون دبینن نوکه شعرا کوردی د چ قؤناغدا به؟

- جازنا کو چه زین مروقی گه لهك مه زتن، مروقی بئ
هیقی دبیت و هزردهك د ئاستهك ټیندیدا نینه، لئ ټه ز
وهسا نابینم، ټه ز دبینم د قئ دهوکیدا هه لهبه ستفانهك ټو هکی
موئیه د ته یب هه به، ده ما مه ټه و و هه بیت، کی دکاریت
بئ هیقی ببیت، ټه قه وانا وئ ددهت کو هه لهبه ستا مه د
ئاستهك ټیند دا به، و گه لهك هه لهبه ستفانین دی یین مه زن
ژی کو نها رهنه نا قین وان نه هینه بیرامن ټه ز لیورینئ ژ
وان دخوازم. لئ ټه ز دبیزم هه لهبه ست هه به، رهنه چه زین
مه مه زتر بن، لئ هه لهبه ست هه به، هندهك گه نج
هه نه، ده مې مروق هه لهبه ستین وان دخوینیت،
ب راستی مروق هزردهك ژی بی وان ١٠٠ ساله،
مروق دزانت کو ټه فان گه لهك ب جائئ واقعئ
کوردی ناسکره ژ هه می ئالیانقه، ټیکستین وان
وه کی خودیکه کئ یه، قئجا ټه ز بخوه گه شبنم.

ب چ قاسی ټه ز

هاتمه گرتن و

ټیشاندن، ب هه مان

قاسی کوردان ریز ل

من گرت

- هین چاقدیریا ټه ده بیاتا بیانی ب تابهت یا عه ره ب
دکه ن؟
- به لئ بیگومان، چونکی خوارن و قه خوارنا هه لهبه ست و
هه لهبه ستفانی، خواندنه.

- گه لهك جاران ره خنه گرین ټه ده بی دبیزن، ټیک ژ
ناریشه یین به شهك ژ نقیسه ران ټه وه ناخوینن؟

- ره نکه وهسا بیت، هندهك هه نه نه خوینن یان ره وشا
ژیانئ ټیرا وان نه کهن، لئ ټه ز دبیزم، خوارنا هه لهبه ستئ و
خوارنا هه لهبه ستفانی، خواندنا ټه ده بی خه لکئ دبه، چونکی
تشتهك د دنیا ییدا سه ره خو نینه، ټه ده بیاتا جیهانئ هه می ب
هه فدوو هاتیبه گریدان، وه کو روژه کئ کو روئنا هیئ دده ته
دنیا یئ هه میئ، وه کی وئ چه ندئ کو مروق

هندئ دقیت ټه م

بخوینن، دقیت ټه م

بزاینن ل ئیسانیا

لورکا کیه

پشکاره د جیهانئ هه مووی دا، د ټیهنییدا، و
د برسیدا، د گه رمییدا و د سه رماییدا، ټه ده بیات
ژی ب وی رهنگیه، مروق پشکاره د ټه ده بیاتا

کلاسیک و نووژن، ټه ز نه که فتمه ټه وئ قه ره بالغئ.
ل دهف من هه لهبه ست هه لهبه سته، تو چ نائف دی
بدیئ، هه لهبه ست دئ هه ره هه لهبه ست بیت. واته
پیقه رئ هه لهبه ستئ نه نافه، به لکو هه لهبه ست
هه لهبه سته و بهس.

- هه لهبه ست نایته چه دی؟

- ب تنئ هه لهبه ست وه کی خوه یه و تو نکاری ب چ
تشته کئ دی ب شوبهینی، گو هئ گوهداری دزانت کیژان
هه لهبه سته.

- باشه هین وه کو هه لهبه ستفان، هه وه ټیندئ ب
خواندنه فانی هه یه؟

- بیگومان، هه ره که س ټیند فییه، ما هه که ره خواندنه فان
نه بیت ټه ز ژ بو کی دنقیسم، خو شه هه لهبه ستفانی
خواندنه فان هه بن، ټه ز دزانت ژ ټه نجامئ ره وشا کوردان رهنه
خواندنه فانی هه لهبه ستئ نه بن وه کو سه رده مئ جگه رخوینی
بو نمونه، لئ مه دزانی جگه رخوین دئ مینیت، ټه وی ب
خوه دگوت روژه کئ په یکه رین من دئ ل کولانین
کوردستانی بن و نوکه ټه م یئ دبینن، خو شه
جمهور و خواندنه فان هه بن، لئ هه لهبه ستفانی
راستی ل هیقییا هندئ ی نایته.

- ټه گه ره هه لهبه ستفان بو جمهوری بنقیسیت،
هون نابینن دئ ژ بو رازیکرنا جمهوری نقیسیت
و ئاستئ ټیکستئ هه لهبه ستئ دئ دابه زیت؟

- من گوت، خو شه خواندنه فان و جمهور هه بیت، لئ
هه لهبه ستفانی کو دروستی هه لهبه ستفان بیت، ل هیقییا وئ
نایته، ټه گه ره هه لهبه ستا وی هه لهبه ست بیت، ټه فرؤ جمهور
نه بیت، سباهی دئ جمهور ژیرا چه بیت.

- گرنگی ب به ره هه مین ته هاتینه دان؟

- به لئ، ټه ز دشیم بیژم که سی ب قاسی من زولما رژیمئ
و دوژمنی نه دیت، ټه ز دکارم بیژم ژئ، ملله تن کورد هند
قه درئ قه له مئ من گرتیه، رهنه که ب قاسی من ریز ل قه له ما
که سین دن نه هاتیته گرتن، گه لئ مه گه لهك ریزا ل قه له مئ
من گرتی، یین وه کی هه وه گه لهك ریز ل قه له مئ مه گرت.
- سپاس.

- ټه ز سیاسیا هه ره که سی دکه م کو ریز ل مه
گرتی، ټه وین گوتین سحت خوه ش، ټه وین کو
باوهریدانه نقیسینن مه، ټه وین کو ده ستئ خوه

فهره نسیدا، تو پشکداری د ئە دەبیاتا ئە مریکیدا، تو پشکداری د ئە دەبیاتا مروڤایه تیپێ هەمییدا، ب هەمان شیوه ئەو ژێ پشکدارن د ئە دەبیاتا مەدا، مروڤ هەمی پشکدارن د بیروبوچووئین هەفدوودا، ژ بەر هندی دڤیت ئەم بخوئین، دڤیت ئەم بزائین ل ئیسپانیا لۆرکا کیه، روئۆ وی چ بوو؟ دڤیت ئەم بزائین روئۆ پۆشکینی ل روئسیایی چ بوو؟ هەر چ ئەبیت ئەف ناڤئین وان بناسین و تشته کی ل دۆر وان بزائین، بزائین ئەوان چەوا هزر دکر.

- مه كوردان لۆرکایه ك ههیه؟

- ب بوچوونا من مه هه نه، ڤیجا چ هه له به ستفانئین ساخ بن یان ژێ یین وه غه رگری، ئەو زه حمه ته مروڤ ده ستنیشان بکەت. لئ بیگومان کوردان ژێ لۆرکا هه نه.

- لۆرکا بوویه هه له به ستفانه کئ جیهانی، هه له به ستین بو دلیتری بو هه می زمانان هاتینه وه رگێران و ل سه رانسه ری جیهانی لیکۆلین ل سه ر ده پنه کرن، ب بوچوونا ته بوچی هه له به ستفانه کئ کوردان نه بوویه جیهانی، یان ژێ ل سه رانسه ری نه هاتییه خواندن؟

- ب بوچوونا من هه ر تشت ب ئیکفه گریدایه، ئەف یه که ژێ بو وان کاودانان فه دگه ریت کو کورد تیدا ده ر باز دبن، لئ چ تشتی مه ژ خه لکی جیهانی کیمتر نینه، ئەگه ر خه لکی بیانی دوو سه ر هه بن مه ژێ دوو سه ر یین هه یین، ئەگه ر خه لکی ئیک سه ر پێقه یه، ئەم ژێ وه سانه، وه کی خه لکینه،

هه له به ستفانی کو نه بوویه هه له به ستفانه کئ جیهانی، نه سووچین وینه، یان به هه ریا وی کیمه یان هه له به ستین وی د ئاستدا نینن، به لکئ خه لکی بیانی دانپێدان ب هه له به ستفانئین کورد نه کریه، خه لکی دانپێدان ب ملله تی کورد نه کریه، وه کو هه ست و بیروبوچوون ئەم خه لکی دخوینن، به لکی خه لک

ژێ مه دخوینن، لئ چەند جارن کو دا خه لاته کئ جیهانی ده نه مروڤئ کورد و گوته نه ئەم دئ خه لاتئ ب ناڤئ وی دوه له تی ده نه هه وه کو هه ون تیدا دژین، ژ به ر فئ یه کئ ژێ چەندین کوردان خه لات ره تگریه و گوئییه نه خیر دڤیت هه ون ب ناڤئین کوردان ئەوان خه لاتان بده نه مه، لئ وان گوئییه وه لاته ک ب ناڤئ کوردان ل ده ف وان نینه، که واته

چه ندین کوردان

خه لات ره تگریه

و گوئییه نه خیر

دڤیت هه ون ب

ناڤئین کوردان ئەوان

خه لاتان بده نه مه

ل ڤیری خویایه کو هه له به ستا مه گه هشتییه ئاستئ جیهانی، لئ دانپێنه دانا وی بو هندی فه دگه ریت کو ملله تی کورد کیانه کئ سیاسیی سه ره به خو نینه، ئەگه ر جیهان دانپێدانئ ب هه بوونا ملله تی کورد وه کو هه می ملله تین دی بکەت، وی چاخئ دی دانپێدانئ ب هه له به ست و هه له به ستفان و

هه نه ره مند و مۆزیکزه تین مه ژێ کەت، ئەفه ئیرینا منه.

- هه ون نایینن د بیافئ وه رگێرانئیدا ژێ مه کیمته ره خه مییا کری و مه به ره مه مین هه له به ستفانئین کورد بو زمانین زندی یین جیهانی نه وه رگێرایه؟

- به لئ، د بیافئ وه رگێرانئیدا کیمته ره خه مییا کوردان گه له که، ژ به ر کو که س نکاریت ری کئ ل وه رگێرانا به ره مه مین مه بو زمانین بیانی بگریت، د هه می بارو دڤوخاندا ئەم دشایین وه رگێرانئ بکه یین و به ره مه مین خوه بگه هینین بیانیان، ژ به رکو ب تشئ وه رگێران دشیت به ره مه مین مه ئاشنای خوانده ڤانئین بیانی بکەت و وان بگه هینیه مه، ژ ئالییی ئە ده بیقه نه ژ ئالییی سیاسیه، وه رگێران گه له ک گه له ک پیدڤیه، و نها وه رگێران ب ساناهئ کەڤتییه، ئەو تشته کئ گرنگه، نه کاری هه له به ستفانییه وه رگێرانئ بکەت، به لکو هنده ک مروڤ دڤیت کاری وان ئەو بیت، به ره مه مین مه وه رگێرنه سه ر زمانئ دی و یین زمانی دی وه رگێرن بو سه ر زمانئ کوردی.

- د بیافئ وه رگێرانئیدا گرنگی ب هه له به ستین ته هاتییه دان؟

- به لئ، خودپێزازی شیخ ته وڤیقئ حوسه یینی به ری دوو سالان وه غه را دووماهیئ کر ل روژئافایی کوردستانئ، ئەوی پینچ په رتوکیین من بو زمانئ عه ره بی وه رگێران، دوو ژوان هه له به ست، سئ ژێ چیرۆک بوون، هه ر ل سه ر وه رگێرانئین وی ژێ وه زاره تا ره وشه نبیریا تۆنسئ ئەز فه خواندم تۆنسئ و ل ویری مه چالاکیین باش کرن. هه ره وه سا وه کی تیکست ژێ گه له ک وه رگێران هاتییه کرن، بو روئسی بو تورکی بو عه ره بی هه تا بو زارافئ سوړانی...

- ب بوچوونا ته ده ڤئ نه مر کیشکه؟

- هه له به ستفان بخوه نه د ده ستئ خوه دایه، هه له به ستفان زنائیت کیژان هه له به ستین وی دئ

ئه گه ر جیهان

دانپێدانئ ب

هه بوونا ملله تی

کورد وه کو هه می

ملله تین دی

بکەت، وی چاخئ

دئ دانپێدانئ

ب هه له به ست

و هه له به ستفان

و هه نه ره مند و

مۆزیکزه تین مه ژێ

کەت

د بیافئ وه رگێرانئیدا

کیمته ره خه مییا

کوردان گه له که،

ژ به ر کو که س

نکاریت ری کئ ل

وه رگێرانا به ره مه مین

مه بو زمانین بیانی

بگریت

ل وهلات

۱

ئەز چووم وهلات
من دیت کو
کورک (قوب)
ل سەر هیکا روونشتیه..
چافه کئی وی شایه و
یه که خه مگینه ..
ژبه ر کو نزانه
کا وی چەند چیچکان وندا بکه
و چەند دەرینه...!

۲

من دیت کو
دیکین (مه دره سی)
ب دهنگه کئی بلند
بانگ ددن
داکو
خه لکین گوندین بی دهیک
مایین
ل سەر دهنگی وان
شیار بین ..

۳

من دیت کو
ته نوور لی تینه شاراندن
لی مخابن
پرتینتی نانی مه
دبن پاتوخ...!!

۵
ل وهلاتی مه
ب ژورقه هلدا
دا ئەز
دارا مازی
تا ب گولیا
بیینم
من دیت کو
ئهووی ژی
شاخین خوه
ب سەر من ده
داقوول کرن
دا کو
من همبیز بکه

۴
دهما من دیت کو
دهفین
که هنیین
وهلاتی من گرتینه،
ئاقا وان
د چافین من په
دانه دەر..

بیته ههلبهسته کئی نهمر، هیژا ههلبهستی ههیه و هیژه کا بههری ژی ههیه، گهلهک تایه تمه نندی و مهرجین دن ژی هه نه، نافه رۆکه، وینه یین شعرینه، کراسی جوانی ههلبهستییه، چونکی ههلبهسته ژی ئاخفتن وهکی یین خه لکی، لی ههر کهس نزانیت بیته ههلبهستفان و وان ئاخفتن لیک بدهت و فهینیت، چهوا وان ئاخفتن ریز بکه و دانن رهخ هه فوو و چ کراسی بکه ته بهر؟، و بهری وی ههلبهستی بدهته کیقه؟ و ئارمانجا ههلبهستی دیار بکهت، ههر کهس نکاریت فی بکهت ئەگەر ههلبهستفان نه بیت، ههلبهستفان بخوه ژی نزانیت ئەف دهقی وی دی بیته دهقه کئی نهمر، دهه وی یه کئی دیارکەت.

ههلبهستهفان

نزانیت کیژان

ههلبهستی وی دی

بیته ههلبهسته کئی

نهمر

- هین دهستی ژنی د ههلبهستفانیا کوردیدا چهوا دبیین؟

- گهلهک باشه، ل سالی نۆتان ئەز هاتمه فی دهقهری، من گهلهک پرسیارکر، من کهس نه دیت، ئەقرو ب سهدان و پتر هه نه، ئەفه ژی جهی دهستخوشییی یه. ل سالا ۲۰۰۵ من پيشانگهها ئەنفالا ل دهوکی فهکر، دهمی ئەز هاتیم من هندهک ژن دیت، دایکین ئەنفالووویان بوون، هزرا فی ههلبهستی ل وی ههقدیتنی هاتییه:

ئهری داین

رۆندکین گهرم هنارکین رووی ته کۆلانه
تیلین زیقی خوه ل کهزیین ته پپچانه
ته ژبیرکریه یان ژبیر دکي
ئەف چەند سال و چەند زەمانه
ههر دوو زهري ل سەر بالکین ته ژ ههف جودانه
هین چافین ته ژ ریا فهگهری نهو هستیانه
هین تو دبیز زاروکین خوه خه مان نهخوهن
هیقیا خوه دی ئیرو سبه و بابی ههوه ل ههوه مپهقانه

- گهلهک سپاس بو فی دیداری.

- ب خیرهانن، هین نفیسکار و رۆژنامهفان، سهرکهفتنی بو ستافی کۆفارا ههوه و خواندهفانان دخوازم، سپاس.

هه لبه ست

هه لبه ست..

مينا مه نداله كي به ..

جارنا

ب گله و گازند

دۆزا خوه دببژه

جارنا

ب هبشي و لافلافا خوه دببژه

و جارنا

ژ نشكا فه

دكه قير و هه وار ..

خه لكئ ب هه وارا خوه فه

تينه ..

پاناوه سته

تاكو

خه لكئ هه ميان

شير دكه ..

ژ نوو فه

فه ده سه

خوه زي

خوه زي ستهم و دهدر ..

په ريشاني ..

بنده ستي

و

مشه ختي،

گرتن و كوشتن

ل جيهاني نه مابان

هنگي،

بلا پينووس

ژ تيزا

ميرا...